non conturbemini. Sanctitatis duo sunt partus, oratio et devotio, IX, 74, 2. Sanctitas offerentis victimam Deo acceptam reddit, X, 218, 1; 219, 1: *Oblatio justi impinguat altare, et odor suavitatis est in conspectu Altissimi. Sacrificium justi acceptum est, et memoriam ejus non obliviscetur Dominus.* Sanctitas bonum consilium suggerere solet, X, 257, 1, 2: *Anima viri sancti enuntiat aliquando vera, quam septem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum.* Senectutem mire condecorat, V, 514, 1, 2: *Corona dignitatis senectus, quæ in viis justitiæ reperietur.* Sanctitas fidelium quam sit toti orbi utilis, XII, 834, 1.

Sanctitas vitæ magna est dispositio ad divina oracula accipienda, et cur, XIII, 227, 1, 2. Sanctitas prævia optima est dispositio ad prædicandum infidelibus, XII, 15, 2: *Priusquam te formarem in utero, novi te: et antequam exires de vulva, sanctificavi te, et prophetam in Gentibus dedi te.* Sanctitas propria optimum animarum convertendarum adminiculum, XX, 228, 1. Sanctitas robusta animas convertit, XXI, 72, 2: *Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere; quia modicam habes virtutem, et servasti verbum meum, et non negasti nomen meum.* Sanctitas quam homines alliciat, XIV, 448, 2: *In diebus illis in quibus apprehendent decem homines ex omnibus linguis gentium, et apprehendent fimbriam viri Judæi, dicentes: Ibimus vobiscum; audivimus enim quoniam Deus vobiscum est.* Sanctitas doctorum in discipulorum sanctitate patet, IX, 360, 1: *Ante mortem ne laudes hominem quemquam, quoniam in filiis suis agnoscitur vir.*

5° *Quæ sit via ad sanctitatem recta*, VI, 492, 2; IX, 342, 1. Sanctitatem Dei quomodo imitari possimus, XVI, 39, 2; 49, 1. Sanctitas facilis est, VI, 222, 1. Omnibus rebus, temporibus et personis se accommodat, 230, 1: *Comede, fili mi, mel, quia bonum est, et favum dulcissimum gutturi tuo: sic et doctrina sapientiæ animæ tuæ, quam cum inveneris, habebis in novissimis spem, et spes tua non peribit.* Sanctitas Christi triplex nobis data est, XVI, 598, 1: *Sanctifica eos in veritate, sermo tuus veritas est.* Sanctitatem per beatam Virginem nos accipere Christus voluit, IX, 618, 1. Sanctitatis divitiæ tribulatione conteguntur ne pereant, *Job*, 230, 2: *Lampas contempta apud cogitationes divitum, parata ad tempus statutum.* In sanctitate semper nos proficere oportet, IX, 109, 1: *Qui timent Dominum, præparabunt corda sua, et in conspectu illius sanctificabunt animas suas;* XXI, 411, 2: *Qui justus est, justificetur adhuc; et sanctus, sanctificetur adhuc.* Sanctitas animi non amittitur, si per vim corpus violetur, sed corporis totiusque hominis sanctitas amittitur, violata animi sanctitate, etiam corpore intacto, XIII, 183, 1 (*Vide* JUSTITIA, SANCTUS).

SANCTIUS. Sanctius, Hispaniæ rex, a S. Petro monitus Aldephonsum fratrem, quem vinctum habebat, liberum dimisit, XII, 266, 1.

SANCTUARIUM. Sanctuarium quid, *Psalm.* II, 101, 2. Sanctuarium Judæorum tres partes habebat, XII, 556, 2. Sanctuarium Hierosolymorum quando ingressæ sint gentes alienigenæ, illudque profanarint, XII, 360, 1 (*Vide* SANCTUM, TABERNACULUM, TEMPLUM).

Sanctuarii et Sancti descriptio mystica, XII, 815, 1, 2. Sanctuarium Dei mysticum ut quis adeat, tres obices removere debet, II, 226, 1.

SANCTULUS (S.). S. Sanctulus presbyter panem operariis multiplicavit, XV, 342, 2. Pro captivo diacono se vadem et captivum Longobardis obtulit et morti se exposuit, XII, 265, 2, 1: XVI, 566, 1.

SANCTUM, SANCTUM SANCTORUM, 1° Sanctum in templo erat locus solorum sacerdotum: quid in eo agerent, XVI, 477, 2; XIX, 436, 1, 2. Sanctum ingredi laicis non licebat, XV, 300, 1. Unde id non intravit Christus, quia non erat sacerdos leviticus, XV, 464, 1; XVI, 477, 2.

Sanctum fuit typus sæculi, XIX, 431, 1. Item Ecclesiæ, 406, 2; 423, 2; 436, 1, 2. Sanctum sæculare quid sit, XIX, 430, 2.

2° Sanctum sanctorum erat in altiore loco montis Sion, XVI, 243, 1, 2. Magna erat ejus veneratio, XIX, 436, 2. Sanctum sanctorum vocabatur ædes, IV, 433, 1, 2. Erat id quadratum, XII, 806, 2. In eo nulla erat fenestra, et quare, II, 102, 1, 2. In Sancto et Sancto sanctorum quænam collocata fuerint, IV, 433, 1, 2. Nullus id ingrediebatur nisi summus Pontifex, et quando, ac Moses, II, 101, 1, 2. In Sancta sanctorum quando aliquis extra ordinem ingredi posset, XX, 8, 1, 2. In eis beata Virgo non habitavit, *ibid.*, 2. An beata Virgo et S. Jacobus Minor Sanctum sanctorum fuerint ingressi, II, 101, 2.

Sancta sanctorum lampadi candelabri assimilantur, XIV, 399, 1. Sancta sanctorum dicuntur carnes sanctissimæ Domino immolatæ, XII, 817, 2 et seq. Sanctum sanctorum mundum supramundanum repræsentat, 805, 1. Dicitur adytum, domus animæ et oraculum, unde, 807, 1. Sancta sanctorum locum beatorum in cœlo regnantium significat, I, 662, 1; XII, 805, 1; XIX, 406, 2 et seqq. 423, 2; 431, 1; 436, 1, 2 et seq., XXI, 189, 2, 292, 2 (*Vide* TABERNACULUM, TEMPLUM).

SANCTUM pro re sancta. Sancta cur dicatur cœlestis Jerusalem, XIII, 525, 1. Sancta David fidelia, quæ, XI, 651, 1. Sancta quomodo vocentur bona nobis a Deo collata, XII, 615, 1. Sancta sancto et congruo loco sunt asservanda, XII, 847, 2 et seq. Sancta canibus non sunt danda, VI, 182, 2 et seq. *Sancta sanctis* olim ante communionem præco inclamabat, XVIII, 370, 1. Sanctum capitur interdum pro re magna et eximia, XII, 14, 2.

SANCTUS. I. SANCTI IN TERRA. 1° *Sanctus quis*

proprie sit, XX, 261, 1: *Secundum eum qui vocavit vos sanctum, et ipsi in omni conversatione sancti sitis.* Sanctum quid proprie sit Latinis, XXI, 112, 1; 292, 2. *Sanctus* qualis sit vox, significat purum, religiosum, venerabile et firmum, II, 132, 1: *Eritis mihi sancti, quia sanctus ego sum Dominus.* Sanctus est aliquando idem quod castus, X, 11, 2: *Gratia super gratiam, mulier sancta et pudorata*: XIX, 127, 2: *Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra, ut abstineatis vos a fornicatione.* Hinc aliquando opponitur impuro, aliquando profano, XVIII, 201, 1: *Obsecro itaque vos fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem.* Sanctus etiam pro fideli accipitur, X, 11, 2. Sancti appellari possunt fideles et justi, *Psalm.* II, 69, 2: *Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te.* Sanctus et perfectus quis proprie sit, XIV, 214, 1. Sanctum tria faciunt, XX, 566, 2: *Et omnis qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut et ille sanctus est.* Sancti quales, *Job*, 148, 1, 2. Sanctus fit alius a seipso qui fuit, XV, 375, 1: *Tunc Jesus dixit discipulis suis: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.* Sanctum facit virtus, non miracula, X, 426, 2: *Laudemus viros gloriosos, et parentes nostros in generatione sua.* In Scriptura, sancti vocantur homines et viri Dei, XIX, 260, 2: *Tu autem, o homo Dei, hæc fuge: sectare vero justitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, mansuetudinem.* Sanctus est christianus, cur, XI, 147, 2: *Et erit: Omnis qui relictus fuerit in Sion, et residuus in Jerusalem, sanctus vocabitur, omnis qui scriptus est in vita in Jerusalem.* Omnes christiani olim vocati sancti, XVIII, 249, 1: *Paulus vocatus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei...... Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi, sanctificatis in Christo Jesu, vocatis sanctis.* Sanctus nemo est nisi christianus, XIX, 3, 1: *Paulus et Timotheus, servi Jesu Christi, omnibus sanctis in Christo Jesu, qui sunt Philippis, cum episcopis et diaconibus.* Omnes Ecclesiæ ministri etiam sancti dicebantur, XVIII, 31, 2. Quomodo se minimum sanctorum dicat Paulus, 612, 1: *Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia hæc in Gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi.* Sancti viri descriptio graphica, XIV, 466, 1, 2: *Et salvabit eos Dominus Deus eorum in die illa, ut gregem populi sui: quia lapides sancti elevabuntur super terram ejus.* Sancti multi parva fuere statura, XVI, 247, 1. Olim opificia exercuere, XIX, 179, 1.

Sanctorum alii sunt eminentes, alii communes, X, 170, 2. Sanctorum merita non sunt æqualia, XII, 124, 2. Sanctorum sunt et fuere varii spiritus, XX, 41, 2.

Sancti Veteris Testamenti ob fidem in Christum venturum ad Novum Testamentum pertinuerunt, XIV, 97, 2. Quomodo dicantur fuisse Christiani XX, 254, 1: *De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt Prophetæ, qui de futura in vobis gratia prophetaverunt, scrutantes in quod, vel quale tempus significaret in eis Spiritus sanctus, prænuntians eas quæ in Christo sunt passiones et posteriores glorias.* Sancti omnes Veteris Testamenti videre et audire Messiam cupierunt, XV, 322, 2: *Amen quippe dico vobis, quia multi Prophetæ et justi cupierunt videre quæ videtis, et non viderunt; et audire quæ auditis, et non audierunt.* Sancti Veteris Testamenti quod certamen habuerint, XIX, 261, 2. Beatæ Virginis sanctitate præluserunt, V, 229, 1, 2. Sancti prisci mortui in pace, X, 438, 1 et seq.: *Corpora ipsorum sepulta sunt in pace, et nomen eorum vivit in generationem et generationem.* Expectant resurrectionem, *ibid.*, 2. In limbo pro suis orabant in genere, XII, 125, 1. Unde novissent in limbo quid in terra ageretur, *ibid.* Multi eorum una cum Christo resurgente resurrexerunt, XIX, 492, 2. Sancti Veteris Testamenti qui per viginti quatuor seniores *Apocalypseos* repræsentati, XXI, 99, 2 et seq.

2° *Sancti a puero, aliquando ab utero ad sanctitatem designati.* Sancti sunt causa finalis universi, IX, 618, 1. Sancti sunt creati ut enarrent mirabilia Dei, X, 376, 2: *Nonne Dominus fecit sanctos enarrare omnia mirabilia sua, quæ confirmavit Dominus omnipotens stabilis in gloria sua?* Sanctos Deus educit e vulva, *Job*, 258, 1. Eorum multi per miraculum geniti fuere, XVI, 8, 2. Sancti illustres a puero designantur et destinantur ad magna, XII, 13, 1, 2: *Et factum est verbum Domini ad me dicens: Priusquam te formarem in utero, novi te: et antequam exires de vulva, sanctificavi te, et prophetam in Gentibus dedi te.* Eorum nonnulli timorem Dei habuerunt ab utero, IX, 72, 2; 73, 1: *Initium sapientiæ timor Domini, et cum fidelibus in vulva concreatus est.* Semper a puero cœpere et operam virtuti dedere, V, 105, 2: *Audite, filii, disciplinam patris, et attendite ut sciatis prudentiam. Donum bonum tribuam vobis, legem meam ne derelinquatis. Nam et ego filius fui patris mei, tenellus et unigenitus coram matre mea: et docebat me, atque dicebat: Suscipiat verba mea cor tuum, custodi præcepta mea, et vives.* Sancta somniare signum est sanctitatis, X, 195, 1.

3° *Eorum sanctitatis principium, origo et fons, et exempla.* Sancti sunt mirum Dei opus, IX, 501, 1. Sunt creaturæ Dei, X, 237, 2: *Da testimonium his qui ab initio creaturæ tuæ sunt.* Sunt germina Christi, XII, 745, 1: *Et suscitabo eis germen nominatum; et non erunt ultra imminuti fame in terra, neque portabunt ultra opprobrium gentium.* Omnem suam gratiam a Christo accipiunt, XVI, 310, 1, 2: *Vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.* Omnes suum lumen fidei et gratiæ a Christo

hauserunt, 303, 1 : *Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Quo quisque sanctus, sive ante, sive post Christum, illi vicinior fuit, eo magis ab illo radiis fidei et gratiæ illustratus fuit, XX, 254. 1. Suum lumen habent non a se, sed a Christo per beatam Virginem, XIV, 400, 1. Sancti omnes sanctitatem suam beatæ Virgini acceptam referunt, VI, 501, 2. Sancti omnes ex Evangelio vitæ suæ formam petiere, XV, 8, 2. Deum incarnatum semper sibi præsentem fingunt, X, 522, 1, 2. Eorum oculi in Christum intenti sunt, XIV, 390, 1 : *Quia ecce lapis, quem dedi coram Jesu : super lapidem unum septem oculi sunt : ecce ego cælabo sculpturam ejus, ait Dominus exercituum ; et auferam iniquitatem terræ in die una.* Semper Christum incarnatum præ oculis habuerunt, XVI, 59, 2. Sancti multi erga Christum mire affecti fuere, XX, 512, 1. Multi in vulneribus Christi habitare desiderarunt, XVI, 637, 2 : *Deinde dicit Thomæ* (Jesus) : *Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum.* Crucem et doctrinam Christi meditari et expendere debent, XII, 617, 2. Quomodo soli sancti corpus Christi dicantur, XVIII, 663, 1 : *Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ; ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta et immaculata.* Omnes sancti sunt et dicuntur filii Abrahæ, XVI, 222, 1, 2.

4° *Sanctorum virtutes.* Primo. *Quanta religione erga Deum quantoque orationis spiritu præcellentes fuerint.* Sanctorum intelligentia et sapientia sita est in honore, cultu et reverentia Dei, V, 260, 2 : *Principium sapientiæ, timor Domini; et scientia sanctorum, prudentia.* Ipsi quoque circa ea sunt consulendi, 261. 1. Quam idola exhorruere, et quam multi ea adorare nolentes a tyranno sunt interfecti, XII, 465, 1. Non aperiunt os nisi ad laudes Dei, XX, 74, 1. Deum assidue laudant, X, 423, 1 : *Exaltantes eum replemini virtute, ne laboretis : non enim comprehendetis,* XX, 154, 1. Deum mente et voce in terra deprædicant, 422, 2. Opere tripliciter eum laudant, 423, 1. Accepto beneficio in Dei laudes prorumpunt, I, 566, 1, 2. *Tunc cecinit Moyses et filii Israel carmen hoc Domino, et dixerunt : Cantemus Domino; gloriose enim magnificatus est : equum et ascensorem dejecit in mare.* Dum periculis eripiuntur, Deo gratias agunt, X, 551, 1 : *Confiteor tibi, Domine rex, et collaudabo te Deum salvatorem meum. Confitebor nomini tuo, quoniam adjutor et protector factus es mihi.* Quomodo Deum adorent et orent, 550, 2. Eorum vita quasi jugis oratio fuit, IX, 512, 1 : *Non impediaris orare semper, et ne verearis usque ad mortem justificari : quoniam merces Dei manet in æternum.* Sancti varii qui orationi mire devoti fuere, XIV, 508, 2 : *Et effundam super domum David et super habitatores Jerusalem spiritum gratiæ et precum.* Sunt altare thymiamatis, XXI, 189, 2 : *Et alius angelus venit, et stetit ante altare, habens thuribulum aureum; et data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante thronum Dei.* Eorum os est quasi altare thymiamatis, XX, 241, 2. Sancti quilibet cur vocentur sacerdotes, XXI, 356, 2 : *Beatus et sanctus, qui habet partem in resurrectione prima; in his secunda mors non habet potestatem; sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis.* Multi de nocte orarunt, XVI, 113, 1. Oraturi ad loca excelsa conscendunt, XVII, 233, 1, 2 : *Postera autem die, iter illis facientibus, et appropinquantibus civitati, ascendit Petrus in superiora, ut oraret circa horam sextam.* Dum jurant, Deo tribuunt epitheta quæ rei juratæ conveniunt, XXI, 216, 2 : *Et angelus, quem vidi stantem super mare et super terram, levavit manum suam ad cælum; et juravit per viventem in sæcula sæculorum, qui creavit cælum, et ea quæ in eo sunt; et terram, et ea quæ in ea sunt; et mare, et ea quæ in eo sunt.*

Secundo. *Quam Deum præsentem semper habuerint, et illi intime uniti fuerint.* Sancti desiderant semper Deum habere præsentem, et coram eo mbulare, XI, 376. 1 : *Nomen tuum et memoriale tuum in desiderio animæ.* Deum semper præ oculis habent, XVI, 602, 1. Iis nullibi est exilium, quia Deum ubique præsentem habent, I, 444. 1. Ambulant semper in Dei conspectu, XVII, 98, 1 : *David enim dicit in eum : Providebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam a dextris est mihi, ne commovear.* Quomodo in Dei oculis, et cum Deo ambulasse dicuntur, IX, 87. 1. Semper Dei memores fuere, XII, 389, 1, 2 : *Memoria memor ero, et tabescet in me anima mea.* In omnibus Deum consulunt, X, 305, 2 : *Si enim Dominus magnus voluerit, spiritu intelligentiæ replebit illum; et ipse diriget consilium ejus, et disciplinam, et in absconditis suis consiliabitur.* In omnibus a Deo diriguntur, V, 78, 1 : *In omnibus viis tuis cogita illum, et ipse diriget gressus tuos.* Eorum iter a Deo dirigitur, et a gratia Spiritus sancti unguntur, XVI, 102, 2. *Spiritus Domini super me : propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde.* Diriguntur a Spiritu sancto, et quidem a pueritia plurimi, IX, 72, 1 ; 73. 1. Sancti aliquos Dei motus sentiunt, quos sæpe non comprehendunt, 60 2 : *Fons sapientiæ, Verbum Dei in excelsis, et ingressus illius mandata æterna.*

Sancti ex unione cum Deo fiunt quasi deiformes et dii, II, 187, 2. In Deum et Christum quodammodo transformentur, V, 117, 2 : *Justorum autem semita, quasi lux splendens; procedit, et crescit usque ad perfectam diem.* Sancti coæquantur Christo, X, 236, 1 : *Miserere plebi tuæ, super quam invocatum est nomen tuum : et Israel quem coæquasti primogenito tuo.* Ipsi assidue cum Deo et angelis versantur, IX, 492. 2 : *In partes vade sæculi sancti, cum vivis et dantibus confessionem Deo.* Deum sitiunt, V, 335, 1 : *Desiderium justorum omne bonum est; præstolatio impiorum furor.* Quam ardenter Deum desiderarunt, XIV, 337, 1. Deum quodammodo venantur, IX, 428, 2 : *Beatus vir..... qui excogitat vias illius in corde suo, et in absconditis suis intelligens, vadens post illam quasi investigator, et in viis illius consistens.* Eorum pars et sors Deus est, XII, 391, 1 : *Pars mea Dominus, dixit anima mea : propterea exspectabo eum.* Sancti singuli sunt thronus Dei, XIII, 92, 2 ; XXI, 94, 1 ; 428, 2. Sunt corona Dei, XIV, 433, 2. Sunt domicilium SS. Trinitatis, *Job*, 764, 2. Sunt termini terræ et tentoria Dei, 692, 1 : *Si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum : et fulgurare lumine suo desuper, cardines quoque maris operiet.* Sancti habent charitatem violentam, XVIII, 152, 2 : *Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare a charitate Dei, quæ est in Christo Jesu.* Sancti charitate pollentes, sunt perfectissima Ecclesiæ membra, XVIII, 637, 1, 2 : *Veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput Christus : ex quo totum corpus compactum, et connexum per omnem juncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscujusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate.* Sancti ad quorum cor Deus loquatur, XII, 317, 1 : *Propter hoc, ecce ego lactabo eam, et ducam eam in solitudinem : et loquar ad cor ejus.* Sancti extatici, XVIII, 534, 1 : *Christo confixus sum cruci : vivo autem jam non ego, vivit vero in me Christus.*

Tertio. *Sancti omnigena perfectione pollent.* Sancti sunt peritissimi virtutis artifices, V, 383, 2. Sunt in anima sua et proximorum fabri virtutum, X, 290, 2 : *Sic omnis faber et architectus, qui noctem tanquam diem transigit, qui sculpit signacula sculptilia, et assiduitas ejus variat picturam : cor suum dabit in similitudinem picturæ, et vigilia sua perficiet opus.* Sancti omnes quomodo animam et corpus cælarint et exornarint, XIV, 393, 1, 2 : *Ecce lapis quem dedi coram Jesu : super lapidem unum septem oculi sunt : ecce ego cælabo sculpturam ejus, ait Dominus exercituum, et auferam iniquitatem terræ illius in die una.* Sancti dantur mundo in exemplum et portentum, XIX, 480, 2. Deo nixi quid non faciant, XX, 590, 1, 2 : *Vos ex Deo estis, filioli, et vicistis eum, quoniam major est qui in vobis est, quam qui in mundo.* Novos excogitant modos Deo placendi, VI, 223, 1. Sancti illustres virtute cæteros transcendunt, 524, 2 : *Multæ filiæ congregaverunt divitias; tu supergressa es universas.* Quo quis sanctior est, eo ad majorem sanctitatem aspirat, VII, 579, 1 : *En dilectus meus loquitur mihi : Surge, propera, amica mea, columba mea, formosa mea, et veni.* Vivunt in perfecta charitate tum Dei, tum proximi, XII, 125, 1. Sanctis viris omne bonum placet, malum omne fugiunt, tentationes et novissima prævident, XIII, 497, 1, 2. Inimicos non tantum tolerant, sed et amant et beneficiis obruere student : summe justi sunt, *ibid.*, 2. Quidquid possunt, aliis communicant : injuriarum facile obliviscuntur, *ibid.* Hostes suos amarunt, XX, 593, 2. Neminem supra vires gravant : veraces et fideles sunt, tum Deo in fide, cultu, obedientia et votis; tum proximo in dictis et factis, XIII, 498, 1. Tam amant pauperes quam divites, imo magis afflictos quam felices, *ibid.* Omnem turbationem vitant, maledicta et malefacta proximorum dissimulant : non quærunt quæ sua sunt, sed pure Dei gloriam et proximorum utilitatem in omnibus actibus procurant, *ibid.* Omnibus in operibus perfecti esse student, *ibid.* Non puniunt bis idipsum, *ibid.*, 2. Quomodo perfecti fiant, IX, 250, 2 : *In omni virtute tua dilige eum qui te fecit.* Fructificant quintupliciter, XII, 140, 2 : *Benedictus vir qui confidit in Domino, et erit Dominus fiducia ejus. Et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas : et non timebit cum venerit æstus. Et erit folium ejus viride, et in tempore siccitatis non erit sollicitum, nec aliquando desinet facere fructum.* Sanctorum constantia et stabilitas, IX, 586, 2 : *Loramentum ligneum colligatum in fundamento ædificii non dissolvetur; sic et cor confirmatum in cogitatione consilii. Cogitatus sensati in omni tempore, metu non depravabitur;* X, 29, 1 : *Homo sanctus in sapientia sua manet sicut sol : nam stultus ut luna mutatur.* Semper incipiunt, XX, 425, 1 : *Propter quod incipiam vos semper commonere de his, et quidem scientes et confirmatos vos in præsenti veritate.* Sæpe ferventer opus prosequuntur, quod tepidius inchoarunt, XI, 506, 2 : *Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut aquilæ, current et non laborabunt, ambulabunt et non deficient.* Eorum fortia desideria sunt sicut tonitrua, X, 478, 2. Per plurimos annos sine peccato manere possunt, X, 29, 1. Omnes Dei inspirationes, motus, correptiones studiose exceperunt, XI, 400, 2. Bene utentes gratia, digni sunt majorem accipere, XV, 532, 2 : *Tollite itaque ab eo talentum, et date ei qui habet decem talenta.* Gratiæ cooperantes, eamdem adaugent, XVI, 359, 1. Sanctis non est scandalum, cur, XX, 541, 1 : *Qui diligit fratrem suum, in lumine manet, et scandalum in eo non est.*

Quarto. *Sanctorum erga proximum charitas et beneficentia, et quantum aliis prosint.* Quam sint

benefici, VII, 435, 2 et seqq. Sua eloquentia urbes et regna sæpe ab exilio liberant, V, 320, 2 : *Benedictione justorum exaltabitur civitas : et ore impiorum subvertetur.* Sunt munimen et ornamentum urbium, regnorum et totius universi, XIV, 364, 1. Item civitates refugii, *ibid.*, 2. Sancti zelosi sunt atlantes orbis, 618, 1. Portant orbem, *Job*, 231, 1 : *Deus, cujus iræ nemo resistere potest, et sub quo curvantur qui portant orbem.* Eos habere amicos quam bonum sit, I, 185, 1 : *Dixit autem Dominus ad Abram..... Benedicam benedicentibus tibi, et maledicam maledicentibus tibi, atque in te benedicentur universæ cognationes terræ.* Eorum aspectus quam salutaris, XVII, 115, 2 : *Intuens autem in eum* (claudum) *Petrus cum Joanne, dixit : Respice in nos.* Sua præsentia peccatores salvant, 430, 2 : *Tunc stans Paulus in medio eorum dixit :..... Et nunc suadeo vobis bono animo esse : amissio enim nullius animæ erit ex vobis, præterquam navis. Astitit enim mihi hac nocte angelus Dei, cujus sum ego et cui deservio, dicens : Ne timeas, Paule, Cæsari te oportet assistere : et ecce donavit tibi Deus omnes qui navigant tecum.* Dei irati manus continent, XI, 742, 2 : *Non est qui invocet nomen tuum : qui consurgat, et teneat te : abscondisti faciem tuam a nobis, et allisisti nos in manu iniquitatis nostræ.* Eorum preces mire sunt efficaces, X, 225, 1 : *Qui adorat Deum in oblectatione, suscipietur, et deprecatio illius usque ad nubes propinquabit.* Eorum precibus stat orbis terrarum, XIV, 618, 1, 2. Est eorum salutatio mire efficax, VII, 30, 1. Eorum salutationes sunt ambiendæ, XVIII, 43, 1. Sæpe uno verbo afflictis medentur, V, 364, 1 : *Est qui promittit, et quasi gladio pungitur conscientiæ : lingua autem sapientium sanitas est.* Eorum umbra noxia malis, salutaris bonis, XVII, 150, 2 : *Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum, ita ut in plateas ejicerent infirmos, et ponerent in lectulis ac grabatis, ut, veniente Petro, saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, et liberarentur ab infirmitatibus suis.* Sancti sunt trames fluvii divini, IX, 663, 1 : *Ego quasi trames aquæ immensæ de fluvio : ego quasi fluvii dioryx, et sicut aquæ ductus exivi de paradiso.* Sancti animas suscipiunt, easque juvant et sublevant, V, 343, 1 : *Fructus justi lignum vitæ ; et qui suscipit animas, sapiens est.* Sanctus unus totam familiam sanctificat, IX, 14, 2 : *Lucerna splendens super candelabrum sanctum, et species faciei super ætatem stabilem.* Sæpe per eleemosynas suas scelerum patrationem redimunt, IX, 373, 1. Multi vitam pro aliorum salute exposuere, XX, 577, 1 : *In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam pro nobis posuit, et nos debemus pro fratribus animas ponere.* Sancti viri sunt patres et matres eorum quos ad fidem et pœnitentiam convertunt, *Psalm.* II, 366, 1. Eorum conversatio quam sit utilis aliis, XIX, 52, 2 : *Imitatores mei estote, fratres, et observate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram.* Cum iis eris sanctus, VI, 168, 2. Dolores inferni subire optarunt, ut animas ex eo liberarent, VIII, 220, 2 : *Quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus æmulatio.* Sunt lux mundi, XX, 524, 1. Sunt aliis carbones, aliis lampades, XII, 487, 2 : *Et similitudo animalium, aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium, et quasi aspectus lampadarum.* Sunt columnæ lucis, II, 232, 1, 2 : *Igitur die qua erectum est tabernaculum, operuit illud nubes, a vespere autem super tentorium erat quasi species ignis usque mane.* Suis illustribus factis aliis prælucent, X, 426, 1. Eorum correptiones per grandinem designantur, X, 403, 2 : *In magnitudine sua posuit nubes, et confracti sunt lapides grandinis.* Quatenus gaudent de ruina impiorum et infidelium, IX, 676, 1 : *Novem insuspicabilia cordis magnificavi, et decimum dicam in lingua hominibus, Homo, qui jucundatur in filiis, vivens et videns subversionem inimicorum suorum.*

Quinto. *Sanctorum humilitas.* Sanctorum humilitas et fortitudo, III, 528, 2. Quo magis in altum extolluntur, eo humiliores sunt, XIV, 273, 1. Sunt montes per virtutis eminentiam, et valles per humilitatem, VII, 600, 1. Ipsi etiam se peccatores agnoscunt et vocarunt, XV, 192, 2; XX, 137, 1. Sancti virtutes suas celant, V, 289, 1 : *Sapientes abscondunt scientiam ; os autem stulti confusionis proximum est.* Sua justitiæ opera occultant, XII, 601, 1. Latere cupiunt, V, 289, 1 ; XIX, 102, 2 : *Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Sancti et fideles in hac vita absconditi, *Psalm.* II, 52, 2. Episcopatus et prælaturas sancti fugerunt, XI, 292, 2; XVI, 180, 2 : *Omni autem cui multum datum est, multum quæretur ab eo ; et cui commendaverunt multum, plus petent ab eo.* Laudem humanam fugerunt in vita et post mortem, X, 427, 1 et seq. Non in se, sed in Domino gloriantur, 506, 2 : *Sic amplificatus est Elias in mirabilibus suis. Et quis potest similiter sic gloriari tibi?* Gloriantur in virtute tripliciter, item in Deo tripliciter, XII, 131, 2. Suas dotes et miracula soli Deo ascribunt, XVII, 119, 2 : *Et in fide nominis ejus nunc, quem vos vidistis et nostis, confirmavit nomen ejus : et fides, quæ per eum est, dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium nostrum.* Sancti qui suas coronas Deo resignarunt, XXI, 115, 1 : *Procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum et mittebant coronas suas ante thronum.* Sancti semper omnes suas vires, virtutes, victorias, et triumphos Deo et Christo ascribunt, XIV, 268, 1, 2 : *Deus Dominus fortitudo mea ; et ponet pedes meos quasi cervorum. Et super excelsa mea deducet me victor in psalmis canentem.* Quo fine aliqui se laudarunt, XVIII, 487, 2 : *Non enim qui seipsum commendat,*

ille probatus est, sed quem Deus commendat. Quomodo ob dona Dei sese commendent, XIII, 20, 1, 2 : *Mihi quoque non in sapientia, quæ est in me plus quam in cunctis viventibus, sacramentum hoc revelatum est : sed ut interpretatio regi manifesta fieret, et cogitationes mentis tuæ scires.* Dum laudantur, fulgidiores fiunt, et sanctiores, VI, 353, 2 : *Quomodo probatur in conflatorio argentum, et in fornace aurum : sic probatur homo ore laudantis.* Sancti plerique metuunt, XX, 585, 1, 2. Qualem nonnulli certitudinem gratiæ habuerint, 584, 2 : *Et qui servat mandata ejus, in illo manet, et ipse in eo : et in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu quem dedit nobis.* Habent spem mixtam timore, 603, 2 : *Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem.* Cum metu et tremore salutem suam operantur, IX, 177, 2; 178, 1 : *De propitiato peccato noli esse sine metu.* Cur de salute sua semper timeant, XIX, 32, 1 : *Itaque, charissimi, non ut in præsentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea, cum metu et tremore vestram salutem operamini.* Semper sibi ob oculos ponunt iram et misericordiam Dei, IX, 179, 1 : *Misericordia enim et ira ab illo cito proximant, et in peccatores respicit ira illius.*

Sexto. *Sanctorum mansuetudo.* Sancti mites sunt et pacifici, XXI, 226, 2 et seq. Sunt pacifici et tranquilli, V, 300, 2. Sunt in loquendo affabiles et amabiles, IX, 551, 2 : *Sapiens in verbis seipsum amabilem facit : gratiæ autem fatuorum effundentur.* Etiam erga pecora mites sunt, IX, 242, 2. Quomodo ira sua utantur, XX, 77, 2 (*Vide* MANSUETUDO, MITIS).

Septimo. *Quantum peccati horrorem habuerint.* Sancti peccatum summo execrantur, IX, 448, 1 : *Omne exsecramentum erroris odit Dominus, et non erit amabile timentibus eum.* Immense peccatum oderunt, tam in se quam in aliis, XIV, 214, 1. Quam acriter peccato restiterint, XIX, 498, 1. *Nondum enim usque ad sanguinem restitistis, adversus peccatum repugnantes.* Cruciantur offensis contra Deum et proximum admissis, XX, 449, 1 : *Aspectu enim et auditu justus erat* (Loth), *habitans apud eos qui de die in diem animam justam iniquis operibus cruciabant.* Sancti quam vigilantes et circumspecti in omnibus vivant, XII, 510, 1, 2. Crebro redeunt ad cor, IX, 565, 2 : *Qui odit correptionem, vestigium est peccatoris ; et qui timet Deum, convertetur ad cor suum.*

Octavo. *Sancti quam libidinem oderint et castitatis amatores fuerint.* Sancti incestos et impuros oderunt, VI, 229, 2. Ignem libidinis igne corporeo extinxere, V, 178, 2. Etiam bellum spiritus adversus carnem et vicissim experiuntur, XVIII, 566, 1 : *Caro concupiscit adversus spiritum, et spiritus adversus carnem, hæc enim sibi invicem adversantur, ut non quæcumque vultis, illa faciatis.* Carnem suam quintupliciter crucifigunt, et vitia comprimunt, XVIII, 570, 1 : *Qui autem Christi, carnem suam crucifixerunt, cum vitiis concupiscentiis.* Sancti sunt velut reges ob domitas passiones, V, 111, 1. Dominantur Deo per victoriam de passionibus reportatam, IX, 483, 2.

Nono. *Sancti in operibus rectam intentionem habent;* IX, 431, 2 : *Statuet filios suos sub tegmine illius, et sub ramis ejus morabitur. Protegetur sub tegmine illius a fervore, et in gloria ejus requiescet.* Omnia ad honorem Dei referunt, I, 594, 1. Omnium operum initium ad Deum referunt, XX, 362, 1. Pedes rectos habent, XII, 483, 2. Sancti ferventes parvo labore multum meriti accumulant, X, 112, 2 : *Laboravit dives in congregatione substantiæ, et in requie sua replebitur bonis suis. Laboravit pauper in diminutione victus, et in fine inops fuit.* Omnia sua agebant ut angeli, 183, 2 : *In omnibus operibus tuis præcellens esto. Ne dederis maculam in gloria tua.* Qualia colloquia habere solent, I, 593, 1 : *Cumque intrasset tabernaculum, narravit Moyses cognato suo cuncta quæ fecerat Dominus Pharaoni et Ægyptiis propter Israel, universumque laborem qui accidisset eis in itinere, et quod liberaverat eos Dominus.*

Decimo. *Sanctorum sapientia.* Sunt filii sapientiæ divinæ, IX, 73, 1 : *Initium sapientiæ, timor Domini; et cum fidelibus in vulva concreatus est, et cum electis feminis graditur, et cum justis et fidelibus agnoscitur.* Earum scientia et prudentia, 78, 2 : *Scientiam et intellectum prudentiæ sapientia compartietur : et gloriam timentium se exaltat.* In senio maxime sapiunt, V, 158, 1. Sancti docti ut cœlum lucent, XIII, 169, 1, 2 : *Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti : et qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.* Sancti precibus, jejuniis, et corporis maceratione a Deo intelligentiam et prophetiam impetrarunt, XIII, 141, 1 : *Et ait ad me* (Angelus) : *Noli metuere, Daniel ; quia ex die primo, quo posuisti cor tuum ut te affligeres in conspectu Dei tui, exaudita sunt verba tua, et ego veni propter sermones tuos.* Sanctorum doctorum laus, III, 309, 2. Sanctorum plurium fuerunt sapientes conjectores et simul prophetæ, X, 258, 1.

Undecimo. *Sancti paupertatis sectatores fuere.* Sancti munera contempserunt et refutarunt, IV, 26, 1, 2 : *Respondit* (Eliseus Naaman) : *Vivit Dominus, ante quem sto, quia non accipiam. Cumque vim faceret, penitus non acquievit ;* XIII, 70, 2 : *Respondens Daniel, ait coram rege : Munera tua sint tibi, et dona domus tuæ alteri da.* Etsi divites, divitiis animum non affixere, XV, 198, 2 : *Non potestis Deo servire et Mammonæ.* Multi in opulentia fuere pauperes, XVII, 116, 1 : *Petrus autem dixit : Argentum et aurum non est mihi ; quod autem habeo, hoc tibi do.* Sancti caveant sibi a pecuniæ tractatione, XVI, 505, 1.

Duodecimo. *Sancti mundum et mundana fuge-*

runt et contempserunt, et solitudinem captarunt. Mundo sancti cæci sunt, Deo videntes, XII, 48, 1, 2. Sunt mundanis exosi, XX, 574, 1 et seqq. : *Nolite mirari, fratres, si odit vos mundus.* Sanctorum opera quibus stultitia sint, *Psalm.* II, 358, 2. Sanctorum ludus est mundo illudere, I, 459, 2 : *Dixitque David.... : Ante Dominum.... ludam, et vilior fiam plus quam factus sum; et ero humilis in oculis meis, et cum ancillis de quibus locuta es, gloriosior apparebo.* Mundus iis non erat dignus, quantum eorum sit pretium et meritum, XIX, 490, 1 : *Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti : quibus dignus non erat mundus.* Sancti aulas declinarunt, IX, 391, 1, 2 : *Advocatus a potente discede : ex hoc enim magis te advocabit.* Turbas fugerunt, 520, 1 : *Ne oblecteris in turbis nec in modicis : assidua enim est commissio illorum.* Fugerunt in desertum interdum ob persecutiones, XII, 299, 1 : *Fugite, salvate animas vestras, et eritis quasi myricæ in deserto.* In montibus et rupibus egerunt, V, 203, 1. Dilexerunt montes, XX, 432, 2 : *Hanc vocem nos audivimus de cælo allatam, cum essemus cum ipso in monte sancto.* Sæpe sibi invicem solis cordibus loquebantur, cogitata ex solo vultu dignoscebant, VI, 351, 1 : *Quomodo in aquis resplendent vultus prospicientium, sic corda hominum manifesta sunt prudentibus.* Sunt cosmopolitæ, XVII, 413, 2. Sunt segregati a rebus terrenis, patre et matre, XVIII, 522, 1 : *Cum autem placuit ei qui me segregavit ex utero matris meæ, et vocavit per gratiam suam ut revelaret Filium suum in me... continuo non acquievi carni et sanguini.* Terrenis affixi non sunt, XXI, 193, 1, 2. Sancti majores sunt sæculo, XI, 687, 2 : *Tunc delectaberis super Domino, et sustollam te super altitudines terræ.* In mundo tanquam in exilio vivunt et moriuntur, IV, 309, 1 : *Completis itaque annis centum duobus, sepultus est* (Tobias) *honorifice in Ninive.* Ipsis patria cœlum, terra exilium, XVII, 61, 2 ; 172, 2 : *Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ cum esset in Mesopotamia, priusquam moraretur in Charan, et dixit ad illum : Exi de terra tua, et de cognatione tua, et veni in terram quam monstravero tibi.* Se ut peregrinos hic gerunt, *Job*, 332, 2 : *Roborasti eum paululum ut in perpetuum transiret : immutabis faciem ejus, et emittes eum.*

Decimo tertio. *Sanctorum tum pro suis, tum pro alienis peccatis pœnitentia.* Sancti etiam delinquunt in multis, *Job*, 515, 2 : *Numquid justificari potest homo comparatus Deo, aut apparere mundus natus de muliere?* Possunt gratia excidere, XXI, 74, 1 : *Ecce venio cito : tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* Cur nævis non careant, *Job*, 83, 2. Eorum fervor sensim tepescit, XIX, 174, 2. Eorum infirmitas et inconstantia, XVII, 66, 2. Hinc aliquando refrigescunt et cadunt, 194, 1. Si in peccatum prolabantur, res est miseranda, X, 16, 2 : *In duobus contristatum est cor meum, et in tertio iracundia mihi advenit, vir bellator deficiens per inopiam : et vir sensatus contemptus. Et qui transgreditur a justitia ad peccatum, Deus paravit eum ad romphæam.* Eorum post delictum pœnitentia, XII, 347, 2 et seqq. Peccantes semper ad vulnera Christi confugerunt, XX, 534, 2 : *Si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum; et ipse est propitiatio pro peccatis nostris : non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.* Peccatum semel admissum tota vita plangunt, XI, 481, 1 : *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.* Peccata tum sua, tum populi confitentur, XIII, 112, 2 : *Tibi, Domine, justitia : nobis autem confusio faciei, sicut est hodie viro Juda, et habitatoribus Jerusalem, et omni Israel, his qui prope sunt, et his qui procul, in universis terris ad quas ejecisti eos propter iniquitates eorum, in quibus peccaverunt in te.* Sancti Dei iram portant, dum peccatis suis puniuntur, XIV, 147, 2 : *Iram Domini portabo, quia peccavi, donec causam meam judicet, et faciat judicium meum.* Publicas clades et privatam mortem suis suorumque peccatis attribuunt, XII, 383, 1, 2 : *Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis ejus;* XIII, 42, 1 : *Judicia enim vera fecisti, juxta omnia quæ induxisti super nos, et super civitatem sanctam patrum nostrorum Jerusalem : quia in veritate, et in judicio induxisti omnia hæc propter peccata nostra.* Sancti pœnitentes Dei erga se misericordiam semper celebrarunt, XIV, 152, 2. Iis prima peccata ad gloriam cedunt, XX, 358, 1 : *Charitas operit multitudinem peccatorum.*

5° *Sanctorum probationes et tribulationes.* Sancti hic tribulationibus tentantur, I, 366, 1. Eorum est pasci opprobriis, ut probatur exemplis, XII, 395, 2; 396, 1 : *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis.* Sancti cur in bello justo aliquando cædantur ab impiis et injustis, III, 229, 1, 2. Pro beneficiis maleficia ab amicis accipiunt, IV, 276, 1. Sanctis quandoque bona tribuit Deus, quandoque aufert, *Psalm.* I, 288, 2. Sancti quomodo dicantur transire per ignem et aquam, *Psalm.* I, 418, 1, 2 : *Transivimus per ignem et aquam, et eduxisti nos in refrigerium.* In vita fuerunt infirmi, cur, XX, 224, 2 : *Elias homo erat similis nobis passibilis.* Multipliciter probantur, *Job*, 158, 1, 2 : *Sagittæ Domini in me sunt : quarum indignatio ebibit spiritum meum, et terrores Domini militant contra me.* 237, 1. Plus perpessi sunt quam meruerunt, 156, 1 : *Respondens autem Job dixit : Utinam appenderentur peccata mea, quibus iram merui, et calamitas quam patior, in statera! Quasi arena maris hæc gravior appareret; unde et verba mea dolore sunt plena.* A dæmone impetuntur, 765, 1. Visa impiorum prosperitate, sæpe turbantur, XIV, 203, 2.

Sancti cur permittantur a Deo affligi, IV, 274, 1, 2 : *Hanc autem tentationem ideo permisit Dominus evenire illi, ut posteris daretur exemplum patientiæ ejus, sicut et sancti Job.* Quam tentationes sint iis utiles, et cur his glorientur, XVIII, 504, 2 : *Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ angelus Satanæ, qui me colaphizet.* Cur tentantur, IX, 90, 1 ; 92, 1 ; 93, 1 : *Fili, accedens ad servitutem Dei, sta in justitia et timore, et præpara animam tuam ad tentationem.* Probantur adversis, 92, 1 ; 93, 1 ; 94, 1 : *Deprime cor tuum, et sustine : inclina aurem tuam, et suscipe verba intellectus; et ne festines in tempore obductionis;* 98, 1 : *Sustine sustentationes Dei, conjungere Deo, et sustine, ut crescat in novissimo vita tua. Omne, quod tibi applicitum fuerit, accipe : et in dolore sustine, et in humilitate tua patientiam habe;* 158, 1, 2 : *In tentatione ambulat cum eo, et in primis eligit eum. Timorem, et metum, et probationem inducet super illum in tribulatione doctrinæ suæ, donec tentet eum in cogitationibus suis, et credat animæ illius;* 244, 2. Adversis probantur, ut igne aurum, XIV, 523, 1, 2 : *Et erunt in omni terra, dicit Dominus : partes duæ in ea dispergentur, et deficient; et tertia pars relinquetur in ea. Et ducam tertiam partem per ignem, et uram eos sicut uritur argentum, et probabo eos sicut probatur aurum.* Sancti horrendis tentationibus pulsantur ad majorem humilitatem, virtutem et meritum, XV, 124, 2. Tentari permittuntur ne superbiant, III, 121, 2 : *Iratusque est furor Domini Israel, et ait : Quia irritum fecit gens ista pactum meum, quod pepigeram cum patribus eorum,...... et ego non delebo gentes quas dimisit Josue, et mortuus est : et in ipsis experiar Israel, utrum custodiant viam Domini, et ambulent in ea, sicut custodierunt patres eorum, an non.* Morbis pulsantur ad probandum eorum patientiam, XVI, 376, 1, 2 ; 438, 1. Affliguntur ut a Deo exaltentur, V, 503, 2. Quo magis adversis pressi sunt, eo suaviorem virtutis odorem sparsere, XVIII, 429, 1 : *Deo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo Jesu, et odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco : quia Christi bonus odor sumus Deo in iis qui salvi fiunt, et in iis qui pereunt; aliis quidem odor mortis in mortem, aliis autem odor vitæ in vitam.* Sunt acerra regia, seu thuribulum Christi, *ibid.*, 2. Per passiones fiunt Deo similes, XIX, 371, 2 : *Decebat enim eum propter quem omnia, et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummare.* Tribulationes eis in bonum cooperantur, XVIII, 143, 1 : *Scimus autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis, qui secundum propositum vocati sunt sancti.* Laboribus et crucibus redduntur apti ad æternam gloriam, V, 83, 2 : *Quem enim diligit Dominus, corripit, et quasi pater in filio complacet sibi.*

Sancti in omnibus quomodo Dei voluntati se resignent, I, 416, 1, 2. Hi in adversis gratias agunt, IV, 274, 2 : *Non est contristatus* (Tobias) *contra Deum quod plaga cæcitatis evenerit ei; sed immobilis in Dei timore permansit, agens gratias Deo omnibus diebus vitæ suæ.* In quavis afflictione gaudent, XIX, 60, 2 : *Gaudete in Domino semper : iterum dico, gaudete.* Amant dura et aspera, XII, 164, 1, 2. Sancti Veteris Testamenti in cruce dolebant, Sancti Novi gaudent, *ibid.*, 1. Sancti omnes crucem honorarunt et amarunt, 571, 1, 2. Sancti viri semper martyrium ambierunt, XVII, 157, 2 : *Et illi quidem* (apostoli) *ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati.* Sancti fuerunt tolerantes ut agni, id probatur exemplis, XII, 101, 1, 2 : *Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam.* Sancti maximi in crucis opprobrio maximam perfectionem ponunt, XVIII, 256, 2. Eis in periculis crescit spes et animus, XVII, 432, 1. Confidunt ut leo, VI, 362, 2 ; 363, 1 : *Fugit impius nemine persequente : justus autem quasi leo confidens, absque terrore erit.* Eorum fortitudo est Deus ipse, V, 309, 1 : *Fortitudo simplicis via Domini; et pavor his qui operantur malum.* Nihil timent, XX, 330, 1 : *Sed et si quid patimini propter justitiam, beati. Timorem autem eorum ne timueritis.* Timore Dei armati vicerunt tyrannos, supplicia et adversa, V, 431, 1 : *In timore Domini fiducia fortitudinis, et filiis ejus erit spes.* Quasi amianti in igne illæsi fuere, XI, 532, 2 : *Cum transieris per aquas, tecum ero, et flamma non operiet te : cum ambulaveris in igne, non combureris, et flamma non ardebit in te,* XIX, 421, 1. Sancti tribulati electro ignito repræsentantur, XII, 512, 2.

6° *Sanctos magnis gratiis et beneficiis Deus cumulavit et dono miraculorum decoravit.* Sancti quam Deo sint chari, XIV, 603, 2. Sunt peculium Dei, *ibid.*, 1, 2 : *Et erunt mihi, ait Dominus exercituum, in die qua ego facio, in peculium : et parcam eis, sicut parcit vir filio servienti sibi.* Tres sancti Christo præ reliquis placuerunt, XVI, 17, 1, 2. Eos Deus luce sua illuminat, X, 549, 1, 2 : *Beatus qui in istis versatur bonis; qui ponit illa in corde suo, sapiens erit semper. Si enim hæc fecerit, ad omnia valebit : quia lux Dei vestigium ejus est.* Sanctis quibusdam eximiis Deus lucem et fulgorem afflat, IV, 337, 2. Eorum propria dos est gloria, V, 103, 1 : *Gloriam sapientes possidebunt; stultorum exaltatio ignominia.* Eorum gloria est gloria Dei, X, 428, 2. Qualem ipsis gloriam Deus communicet, V, 217, 2. Sunt Dei secretarii, V, 100, 1. Res hæc probatur exemplis, *ibid.* Quibusdam in terris, suus locus in cœlis fuit ostensus, I, 288, 2. Cum sanctis nonnullis Christus est mire deliciatus, V, 241, 1. Eos inebriat, et quodammodo amentes facit, *ibid.* Quomodo iis non occurrent mala, X, 164, 1 ; 165, 1 : *Timenti Dominum non occurrent mala, sed in tentatione Deus illum conservabit, et laborabit a malis.* Similes sunt diebus festis, X, 169, 3 et seq. Eorum

vota prævenit Deus, XX, 582, 2 : *Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Et quidquid petierimus, accipiemus ab eo ; quoniam mandata ejus custodimus, et ea, quæ sunt placita coram eo, facimus.* In quo sunt fortunati, X, 507, 1. Sanctos multos aluit Deus sine cibo, XV, 121, 2.

Sanctis serviunt omnes creaturæ, I, 560, 2 : *Et ingressi sunt filii Israel per medium sicci maris : erat enim aqua quasi murus a dextra eorum et læva.* Sancti eminentes dominium in feras accepere, XIII, 121, 1, 2 : *Et percutiam cum eis fœdus in die illa, cum bestia agri, et cum volucre cœli, et cum reptili terræ*; XX, 151, 1, XVII, 436, 2 : *Ut vero viderunt barbari pendentem bestiam de manu ejus* (Pauli), *ad invicem dicebant : Utique homicida est homo hic, qui cum evaserit de mari, ultio non sinit eum vivere. Et ille quidem excutiens bestiam in ignem, nihil mali passus est.* Lupos cicurarunt, IX, 398, 1, 2. Eorum fides etiam animalibus venerationi est, X, 77, 1 ; *Job*, 148, 1 : *In vastitate et fame ridebis, et bestias terræ non formidabis. Sed cum lapidibus regionum pactum tuum, et bestiæ terræ pacificæ erunt tibi.* Sancti innocentes et obedientes cum leonibus luserunt, X, 484, 2 ; 485, 1 : *Cum leonibus lusit David quasi cum agnis : et in ursis similiter fecit sicut in agnis ovium, in juventute sua.*

Sancti quam habeant fiduciam ad patranda miracula, XVIII, 432, 1 : *Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum : non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis : sed sufficientia nostra ex Deo est.* Sancti vident absentia, IV, 29, 1 : *Et dixit Eliseus : Unde venis, Giezi ? Qui respondit : Non ivit servus tuus quoquam. At ille ait : Nonne cor meum in præsenti erat, quando reversus est homo de curru suo in occursum tui ?* Quidam vestem suam radiis solis suspenderunt, *Job*, 223, 2. Sancti hospitales angelos receperunt, XIX, 513, 1 : *Hospitalitatem nolite oblivisci, per hanc enim latuerunt quidam, angelis hospitio receptis.* Olim per panem aut oleum benedictum ab energumenis dæmones expellebant, IV, 298, 1. Sancti qui pauperes et austeri vixerunt, maxime miraculis claruere, XV, 394, 2 : *Dixit illis Jesus ; ..... Hoc autem genus* (dæmoniorum) *non ejicitur, nisi per orationem et jejunium*, XVII, 415, 2 ; XVIII, 337, 2 : *Ego igitur sic curro, non quasi in incertum : sic pugno, non quasi aerem verberans. Sed castigo corpus meum, et in servitutem redigo, ne forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.* Miracula faciunt vel prece, vel potestate, XVII, 119, 1.

7° *Sancti mortem optarunt, cœlum semper aspicientes.* Spes gloriæ futuræ eis est stimulus ad virtutem, IV, 275, 2 : *Filii sanctorum sumus, et vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his qui fidem suam nunquam mutant ab eo.* Possident cœlum consilio, terram patientia, 450, 2 : *Et possederunt omnem locum consilio suo et patientia.* Semper cœlum aspiciunt, XVII, 61, 2 : *Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum ? Hic Jesus, qui assumptus est a vobis in cœlum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum.* Saliunt animo in cœlum, XVI, 359, 1 : *Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum ; qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum ; sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* A cœlo suspensi vivunt, *Job*, 195, 1 : *Quamobrem elegit suspendium anima mea, et mortem ossa mea.* Mortem instantem semper prospiciunt, V, 158, 1. Assidue novissima cogitant, IX, 258, 2 : *In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, et in æternum non peccabis.* Sancti fere semper ad mortem aspirarunt, *Job*, 161, 1 : *Quis det ut veniat petitio mea, et quod expecto tribuat mihi Deus ? Et qui cœpit ipse me conterat, solvat manum suam, et succidat me.* Insultant morti, imo eam optant, et cur, XIX, 14, 1 et seqq. : *Coarctor autem e duobus : desiderium habens dissolvi, et esse cum Christo, multo magis melius : permanere autem in carne, necessarium propter vos.* Semper dissolvi cupiunt, XXI, 413, 2 : *Et spiritus et sponsa dicunt : Veni. Et qui audit, dicat : Veni. Et qui sitit, veniat ; et qui vult, accipiat aquam vitæ gratis.* Desiderant mori, ne videant tot Dei offensas, VII, 165, 2 : *Et laudavi magis mortuos, quam viventes : et feliciorem utroque judicavi, qui necdum natus est, nec vidit mala quæ sub sole fiunt.* Quia mortem assidue cogitant, ideo eam non timent, sed eam optant, X, 345, 1, 2 ; 347, 2 : *O mors ! bonum est judicium tuum homini indigenti, et qui minoratur viribus, defecto ætate, et cui de omnibus cura est, et incredibili qui perdit patientiam*, 350, 2. Optant carne dissolvi et esse cum Deo, XVI, 156, 1. Subinde tamen eam horrent, XVIII, 447, 2 : *Nam et in hoc ingemiscimus, habitationem nostram, quæ de cœlo est, superindui cupientes.* Semper ad mortem fuere dispositi, XV, 520, 1, 2 : *Ideo et vos estote parati, quia qua nescitis hora Filius hominis veniet.* Sancti eminentes sunt brevis ævi, sed illud multis virtutibus implent, XIV, 364, 2. In morte jubilant, IX, 66, 2 : *Timenti Dominum bene erit in extremis ; et in die defunctionis suæ benedicetur.* Sancti cur dicantur ad austrum cadere, VII, 368, 2 : *Si ceciderit lignum ad austrum, aut ad aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit.* Post mortem sæpe apud homines sunt in gloria, sed semper apud Deum, X, 355, 2 : *Bonæ vitæ numerus dierum ; bonum autem nomen permanebit in ævum.*

8° *Sancti in fine mundi et in die judicii.* Sancti in fine mundi victuri, in terra signabuntur, ne communibus orbis plagis involvantur, non in cœlo, XXI, 160, 1. Cur iis tunc detur palma, 173, 2. Judicantur ut impii, *Job*, 683, 1 : *Causa tua quasi impii judicata est, causam judiciumque recipies.*

In fine mundi non pavebunt ob casus inopinatos tunc evenientes, V, 96, 1 : *Ne paveas repentino terrore, et irruentes tibi potentias impiorum. Dominus enim erit in latere tuo, et custodiet pedem tuum ne capiaris.* In judicio non trepidabunt, XX, 559, 2 ; 560, 2 : *Et nunc, filioli, manete in eo, ut, cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non confundamur ab eo in adventu ejus.* In die judicii, cæteris palpitantibus, securi et confidenter stabunt, XIII, 524, 1 : *Et Dominus de Sion rugiet, et de Jerusalem dabit vocem suam : et movebuntur cœli et terra : et Dominus spes populi sui, et fortitudo filiorum Israel.* In die judicii judicabunt gentes, IX, 156, 1 : *Qui audit illam* (sapientiam), *judicabit Gentes : et qui intuetur illam, permanebit confidens* ; XVIII, 291, 2 : *Et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis qui de minimis judicetis ? Nescitis quoniam angelos judicabimus ?* In die judicii sunt futuri judices orbis, XXI, 61, 1 : *Qui vicerit, et custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super Gentes, et reget eas in virga ferrea.* Judicabunt cum Christo et eamdem sententiam ferent quam Christus, XIII, 96, 2 ; XV, 433, 2 : *Jesus autem dixit illis : Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel* ; Psalm. II, 475, 2 : *Exaltationes Dei in gutture eorum, et gladii ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis ; ad alligandos reges eorum in compedibus, et nobiles eorum in manicis ferreis.* In die judicii inimicos suos gladio punient, IV, 388, 2. Occurrent Christo ad judicium venienti in aera, et sedebunt cum illo in splendidis nubibus diversos per ordines, XIX, 134, 1, 2 : *Et mortui qui in Christo sunt, resurgent primi : deinde nos, qui vivimus, qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Christo in aera, et sic semper cum Domino erimus.* In resurrectione etiam gloria corporis donabuntur, 133, 1, 2. Sancti non surrexerunt e monumentis, nisi resurgente Christo, et quare, XV, 635, 1, 2 : *Et monumenta aperta sunt, et multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, et apparuerunt multis.* Non sunt exinde rursus mortui, XV, 635, 2 ; XVII, 100, 2. Quinam potissimum resurrexerint, XV, 636, 1. Quibus apparuerint, *ibid.*, 2.

9° *Quomodo erga sanctos in terra gerere nos debeamus.* Quanto in pretio habendi sint, etiam in terra viventes, I, 225, 2. Sanctus unus æquivalet, imo pluris valet quam mille impii, IX, 458, 1 : *Melior est enim unus timens Deum, quam mille filii impii ; et utile est mori sine filiis, quam relinquere filios impios.* Sanctum ferventem unum pluris facit Deus, quam centum communes justos, XIV, 618, 1. Eorum fama a pluribus virtutibus componitur, X, 521, 1 : *Memoria Josiæ in compositionem odoris facta opus pigmentarii.* A regibus et principibus coluntur, IX, 439, 1. Ab iis petenda sunt consilia, X, 253, 2 : *Cum viro sancto assiduus esto, quemcumque cognoveris observantem timorem Dei : cujus anima est secundum animam tuam, et qui cum titubaveris in tenebris, condolebit tibi.* Non sunt persequendi, VI, 78, 1 : *Ruina est homini devorare sanctos, et post vota retractare.*

10° *Quibus rebus sancti in Scriptura assimilentur.* Stellis assimilantur sex de causis, I, 202, 1 ; XVIII, 409, 1. Et ob decem analogias, I, 62, 1 ; X, 31, 1 ; 32, 2 ; 34, 1 ; 390, 2. Sunt aves pennatæ mystice, VI, 41, 2. Sunt velut aquilæ, VI, 186, 1 ; XV, 511, 2 et seq. ; XIX, 55, 1, 2. Ipsis Scriptura dat alas aquilæ, XI, 503, 2. Et ad instar earum renovantur, 504, 1. Quomodo iis pares sunt, *ibid.*, 2 ; 505, 1. Sanctus sæculi est velut formica, V, 159, 1. Est similis palmæ, VIII, 191, 1, 2 ; IX, 636, 1 et seq. Sancti sunt velut cedri, IX, 634, 1. In Scriptura vocantur cœli, X, 341, 2. Sunt cœlum ob octo analogias, XI, 609, 2. Sancti hirundinibus comparantur, XII, 76, 1, 2. Oleæ et olivæ assimilantur, cur, XII, 98, 2 ; XIII, 471 ; XXI, 226, 2. Cervis denotantur, XIV, 267, 1. Per iridem repræsentantur, XXI, 96, 1.

II. SANCTI IN CŒLO. — 1° *Sancti scribuntur cœlo et cœlitibus*, XII, 144, 1, 2. Sancti scribuntur in cœlis, impii in terra et gehenna, XI, 147, 1 : *Et erit : Omnis qui relictus fuerit in Sion, et residuus in Jerusalem, sanctus vocabitur, omnis qui scriptus est in vita in Jerusalem.*

2° *Sancti quæ bona in cœlis habeant*, XI, 739, 2 et seq. : *A sæculo non audierunt, neque auribus perceperunt : oculus non vidit, Deus, absque te, quæ præparasti expectantibus te.* Sancti statim a morte ad conspectum Dei admittuntur, V, 70, 2. Sunt sors sanctorum et regnum Christi, XIV, 603, 2. Sancti erunt filii et hæredes Dei, XV, 149, 2 : *Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur.* Sancti cum Deo regnantes, sunt sedes Dei, *Psalm.* II, 345, 1 : *Quia illic sederunt sedes in judicio, sedes super domum David.* Quomodo Deo sunt futuri similes, XVIII, 632, 1 : *Donec occurramus omnes in unitatem fidei, et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi.* Sunt in cœlis similes aquilis, I, 598, 1. Sanctorum felicitas per lilium significatur, III, 588, 2. Eorum gaudium in cœlum est festum *Phurim*, IV, 388, 2. In cœlo ob opera laudantur, VI, 533, 1 : *Date ei de fructu manuum suarum, et laudent eam in portis opera ejus.* In cœlo stant quasi victores, VIII, 378, 2 : *Tunc stabunt justi in magna constantia adversus eos qui se angustiaverunt, et qui abstulerunt labores eorum.* Ibi vulnera et cicatrices suas ostentabunt, VI, 533, 2. Contemplationis signum habent in frontibus, in manibus vero palmas boni operis,

XXI, 466, 1. Ibi amicti sunt stolis albis, quid hæ significant, 171, 1. *Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, et tribubus, et populis, et linguis : stantes ante thronum, et in conspectu Agni, amicti stolis albis, et palmæ in manibus eorum.* In cœlo mutabunt fortitudinem, quomodo, XI, 503, 2 : *Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut aquilæ; current et non laborabunt, ambulabunt et non deficient.* Sancti omnes in cœlo futuri sunt reges cœlestes et æterni, XIII, 98, 2 : *Regnum autem, et potestas, et magnitudo regni, quæ est subter cælum, detur populo sanctorum Altissimi : cujus regnum, regnum sempiternum est, et omnes reges servient ei, et obedient.* Qua ratione id meruerunt, 96, 2. Magis honorati fuere quam reges, IX, 317. 1, 2; 319, 1 : *Semen hominum honorabitur hoc, quod timet Deum; semen autem hoc exhonorabitur, quod præterit mandata Domini.* Eorum memoria æterna est et cum honore, 317, 2 : *Memoriam superborum perdidit Deus, et reliquit memoriam humilium sensu.* Eorum honor est honor Dei, XV, 170, 1. In cœlo omni benedictione cœlesti benedicuntur, XIII, 526, 2; 527, 1, 2. In cœlo de suis donis gaudebunt, et de reproborum quomodo, XV, 532, 2. Sancti semper et uniformiter Deum laudant in cœlo, XXI, 128, 2. Sanctorum animæ dicuntur esse in cœlo sub altari thymiamatis, corpora sub altari holocaustorum in terra, 149, 1 (*Vide* Beati, Cœlum, Gloria cœlestis).

3° *Sancti quæ bona nobis obtineant.* Primo. *Perfectius res nostras in cœlo intelligunt, quam in terra intellexerunt;* XVIII, 384, 2 : *Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum.*

Secundo. *Sancti post mortem res mortalium curant;* XX, 427, 2 : *Dabo autem operam et frequenter habere vos post obitum meum, ut horum memoriam faciatis.* Etiam mortui nos juvant. IV, 55, 1. Curam nostri gerunt. *Job*, 122, 1, 2 : *Voca ergo, si est qui tibi respondeat, et ad aliquem sanctorum convertere.* Quantum nobis prosint, *ibid.* Sancti pro piis pugnant, IV, 426, 2 : *Et ait Judas : Facile est concludi multos in manus paucorum; et non est differentia in conspectu Dei cœli liberare in multis, et in paucis : quoniam non in multitudine exercitus victoria belli, sed de cœlo fortitudo est.* Certis locis, quibus in vita laborarunt, a Deo in cœlo præficiuntur, XV, 531, 2. Sunt spes Ecclesiæ, XI, 153, 1.

Tertio. Suis orationibus nos juvant, et orationes nostras offerunt, XVIII, 376, 1 : *Si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra;* XXI, 130, 2 : *Et cum aperuisset librum, quatuor animalia, et viginti quatuor seniores ceciderunt coram Agno, habentes singuli citharas, et phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum.* In cœlo, Deo et Christo revelante, preces nostras audiunt et cognoscunt, XI, 736, 1, 2. Quomodo id fiet, *ibid.* Dici possunt nostri mediatores, XVIII, 545, 2; XIX, 198, 2. Sunt nostri advocati post Christum, XX, 533 2. Sunt spes nostra mediate, XIX, 177, 1. Sanctorum preces prosunt eis qui simul cum iis connituntur et collaborant, XII, 125, 1 : *Et dixit Dominus ad me : Si steterit Moyses et Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum : ejice illos a facie mea, et egrediantur.* Pro hominibus peccantibus orant, nec apud Deum eos accusant, XV, 415, 1. Sanctorum intercessio et salutatio sunt efficaces XVI, 30, 2.

4° *Sanctorum cultus et invocatio astruuntur;* Eorum canonizatio quo ritu fiat, X, 429, 1. Eorum cultus astruitur, XXI, 20, 1. Eorum cultus nihil Christo demit, XIX, 343, 1. Eorum invocatio contra hæreticos asseritur, XII, 599, 2; XXI, 20, 1. Eorum invocatio est licita, XVIII, 241, 2 : *Obsecro vos ut adjuvetis me in orationibus vestris ad Deum.* Quomodo hæc ab invocatione Dei differat, 179, 2. Sanctos invocare tutius est quam animas in purgatorio, IV, 564, 2. Sanctorum invocatio non damnatur ab Apostolo in prohibitione religionis angelorum, XIX, 93, 2. Sanctorum invocatio antiqua, *Job*, 121, 1. Sancti sunt colendi dulia, X, 490, 2. Sancti tutelares fidelium quomodo colendi, XI, 668, 1, Deus in sanctos honoratur, XVIII, 44, 2 et seq. Eis res temeræ non sunt vovendæ, VI, 78, 1. Eorum irreverentia nominatio prohibetur, IX, 600, 1, 2 : *Nominatio vero Dei non sit assidua in ore tuo, et nominibus sanctorum non admiscearis; quoniam non eris immunis ab eis.* Per eos quatenus jurare liceat, XV, 170, 1. Sanctorum fatalem diem recolit Ecclesia, non natalem, XVI, 43, 2. Eorum festa jam ab olim Ecclesia celebrat X, 429, 2. Eorum festa quare celebrantur, XX, 645, 1. Eos vivos non ferunt mali, functos vita venerantur, XV, 495, 1, 2. Eos in canone Missæ commemorari vetus est institutum, XVIII, 211, 1. Qui sancti in canone Missæ recitentur, XX, 208, 2 *Ecce beatificamus eos qui sustinuerunt.* Sanctorum commemoratio in Missa et Horis canonicis quid sibi velit, *Job*, 122, 2. Eorum vestigia olim adorata ab hominibus, XXI, 73, 1. Cur iis appingantur radii, XVIII, 595, 1, 2. Eorum agones sunt a Latinis per Martyrologium, a Græcis per Menologia celebrati, X, 429, 1.

5° *Sanctorum sepulcra gloriosa*, XI, 266, 1, 2 et seq. Eorum corpora imputribilia sunt, XIII, 527, 1. Eorum ossa quomodo germinent, XI 762, 1, 2 : *Videbitis, et gaudebit cor vestrum, et ossa vestra quasi herba germinabunt, et cognoscetur manus Domini servis ejus.* Ossa eorum quomodo pullulent, per ea fideles magna beneficia impetrant, X, 475, 2 et seq. : *Ut sit memoria illorum in benedictione, et ossa eorum pullulent de loco suo, et nomen eorum permaneat in æternum, permanens ad filios illorum, sanctorum virorum gloria.* Sanctorum multorum etiam hodie ossa mirabiliter conservata ebulliunt, alia liquorem odoriferum et salutiferum stillant, XII, 761, 1, 2 et seq. Cur nonnulli oleum stillent, X, 540, 2 : *Quasi oliva pullulans et cypressus in altitudinem se extollens, in accipiendo ipsum stolam gloriæ, et vestiri eum in consummationem virtutis.* E sanctorum qui misericordes fuere corporibus scaturit oleum, XXI, 226, 2. Sancti quidam post mortem veritatem occultam detexerunt X, 516, 2 : *Nec superavit illum* (Eliseum) *verbum aliquod, et mortuum prophetavit corpus ejus.*

6° *Sanctorum exempla Christiani imitare debent.* Sancti quomodo debeant esse omnes Christiani, II, 132, 1 : *Eritis mihi sancti, quia sanctus sum ego Dominus.* Sanctus esse debet qui ad Deum in cœlo ire vult, XI, 173, 1. Sanctorum exempla alios ad imitationem excitant, II, 132, 1; V, 398, 1 : *Multi cibi in novalibus patrum; et aliis congregantur absque judicio;* XIX, 494, 1 : *Ideoque et nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne pondus, et circumstans nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen.* Eorum exempla inspicienda et imitanda, X, 427, 2. Eorum vitas imitari nos oportet, IX, 492, 2. *In partes vade sæculi sancti, cum vivis et dantibus confessionem Deo.* Eorum vita peccatori velut lucerna est. XIV, 283, 2.

SANCTUS diaconus. Sanctus diaconus Christianum se esse quanti faceret, XII, 447, 1; XVIII, 252, 2.

SANCTUS Pagninus. Sancti Pagnini Hebræo-Christiani versio in quo reprehensionem mereatur, IX, 24, 2.

SANDALIA. Sandalia quid sint, sunt calcei, sive munimenta pedum, XV, 262, 1, 2; XVII, 263, 2. Eorum forma, XVII, 264, 2. Ea fuere apostolis permissa, XV, 262, 1, 2. Sandalia cur apostolos habere Christus jusserit, XVIII, 681, 1. Sandalium S. Andreæ Treviris asservatur, XV, 262, 2.

SANEDRIM. Sanedrim quod esset concilium, et e quibus esset conflatum, XV, 161, 1; XVII, 125, 2. In eo damnatus est Christus, præsidentibus Anna et Caipha, XVII, 125, 2.

SANGUINEUS. Sanguinei facile a vino vincuntur, VI, 485, 2. Sanguinea, calida et spiritosa complexio cogitationes bonas, lætas, animosas parit, XIV, 86, 1.

SANGUIS. 1° *Sanguis litteraliter sumptus.* Primo. *Quid sit sanguis in corpore humano.* In sanguine vita consistit, V, 198, 1. Ex sanguinibus fit generatio humana, XVI, 305, 2 et seq. Sanguis in corpore humano est principalis humor, II, 112, 1. Sanguis sudatur naturaliter in vehementi angore, maxime ab eo qui delicato raro et poroso est corpore, XVI, 265, 2. Quomodo eum sudarit Redemptor in horto, et qua ex causa, 266, 1. Unde sanguinis fluxus in Judæis habeat ortum, et an vere eum patiantur, XV, 605, 1, 2.

Secundo. *Sanguinis esus et potus quatenus olim et nunc illicitus.* Sanguinis esus in lege naturæ inhibitus, I, 154, 2. Sanguinis esus ante diluvium vetitus, et etiam post neochristianis, XVII, 302, 2. Eum potabant Gentiles, 303, 1. Sanguinis esus et potus priscis Judæis sub pœna mortis vetitus, IV 340, 2; XII, 737, 2. Idque tribus de causis, II, 23, 2; III, 2. Sanguine jam vesci licitum, XVII, 303, 1. Ægyptii sanguinolenti sanguine potati, VIII, 514, 2.

Tertio. *Sanguinis effusio.* Sanguis humanus parce effundendus, XIII, 540, 2. Sanguis in rixa effusus iram accendit, V, 537, 2. Sanguis innocens effusus clamat vindictam, et per vindictam expiatur, XIII, 529, 1. Sanguis e cadavere fluens præsente homicida est instar miraculi, non naturalis, XVI, 620, 1. Sanguis cur ostenderetur elephantis in prælio hominum, IV, 442, 1, 2. Sanguinem humanum quomodo Deus dicatur a bestiis requirere, I, 155, 1. Sanguine Prophetarum interfectorum plena fuit Jerusalem usque ad os, XII, 676, 2.

Quarto. *Sanguinis effusio et libatio in priscis sacrificiis.* Sanguine et victimis fœdera apud veteres sanciebantur, XVIII, 366, 1; XIX, 443, 1. Et iis dividebatur, XVIII, 366, 1. Sanguis victimarum effusus Deo libabatur, XV, 559, 1. Sanguis victimarum in altare et populum spargebatur, XIX, 443, 1. Quid hæc aspersio denotaret, *ibid.* Sanguis septies aspersus contra propitiatorium quid significet, II, 106, 2. Sanguis victimarum immolatarum subinde in Sanctum inferebatur, XIX, 436, 2.

Quarto. *Sanguis pluens.* Sanguis dum pluit, iram cœlestem prænuntiat, XXI, 193, 1. Sanguis pluens in Aquitania tempore Roberti regis, quid portenderet XXI, 145, 1, 2.

2° *Sanguis allegorice et tropologice sumptus.* Sanguis quid tropologice significet, II, 111, 2. Sanguis in Scriptura significat homicidium, omnem contaminationem et pollutionem, et per synecdochen omne scelus, XI, 556, 2; XIII, 288, 1; 335, 1; 453, 1, 2; 528, 1, 2; XIV, 187, 1; XX, 356, 2; XXI, 155, 1; *Job*, 367, 2. Sanguis peccatum vocatur ob quatuor analogias, XI, 113, 1; XIII, 335, 2. Sanguis quomodo vocetur homicidium, I, 369, 1; II, 458, 1. Sanguis metonymice capitur pro concupiscentia, IX, 286, 2. Sanguis est item animæ et vitæ nota; eum esse ipsam vitam animalis censuere nonnulli, XXI, 195, 1. Quo sensu sit anima, II, 112, 1. Sanguis sanguinem quomodo tangat, XIII, 335, 2. Sanguis ingentis stragis symbolum est, XXI, 194, 2. Sanguinem audire quid sit, XII, 442, 2. Sanguinem super limpidam petram effundere mystice quid sit, XII, 677, 1. Sanguinem super aliquem inducere quid sit, XVII, 152, 2, Sanguis Jezrahel quomodo visitari dicatur super domum Jehu, XIII, 288, 1, 2. Quando servus comparetur sanguine, X, 189, 1. Sanguis terræ est

aqua, VII, 50, 2 et seq. Sanguinis typus est coccus sive purpura, XIV, 478, 2.

3° *Sanguis Christi.* Primo. *Sanguis Christi in triduo mortis ejus non fuit corruptus;* XVII, 99, 1 : *David enim dicit in eum : Providebam Dominum in conspectu meo semper; quoniam a dextris est mihi ne commovear : propter hoc lætatum est cor meum, et exultavit lingua mea, insuper et caro mea requiescet in spe : quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem.* In triduo passionis mansit unitus Verbo, XIX, 374, 1 : *Quia ergo pueri communicaverunt carni et sanguini, et ipse similiter participavit eisdem.* Fuit is ei immediate unitus, *ibid.* Is effusus deitati mansit unitus, XX, 265, 1 : *Scientes quod non corruptibilibus auro, vel argento redempti estis de vana vestra conversatione paternæ traditionis : sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, et incontaminati.*

Secundo. *Sanguini effuso ubique aquam Christus miscuit,* 609, 2 : *Hic est qui venit per aquam et sanguinem Jesus Christus, non in aqua solum, sed in aqua et sanguine.* Sanguis et aqua e latere Christi fluens non fuit naturalis, sed miraculosus, XVI, 621, 1 : *Unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua* Quæ ejus fluxus fuerit causa, XII, 852, 1 ; XVI, 621, 2 et seqq. Sanguis et aqua probabant Christum verum esse hominem, XX, 609, 1, 2.

Tertio. *Sanguis Christi quam fuerit efficax,* XVI, 266, 1. Ejus vis infinita, XX, 265, 2. Sanguis Christi misericordiam clamat, *Job*, 368, 1 : *Terra ne operias sanguinem meum, neque inveniat in te locum latendi clamor meus.* Quomodo melius clamet quam Abel, XIX, 508, 1 : *Accessistis..... ad Testamenti Novi mediatorem Jesum, et sanguinis effusionem melius loquentem quam Abel.* Sanguis Christi est balneum animæ ægræ, XX, 240, 1, 2. Quomodo eo anima aspergatur, 241, 1. Quomodo nos a peccato emundet, 526, 1, 2 : *Sanguis Jesu Christi, Filii ejus, emundat nos ab omni peccato.* Quomodo et quare vocetur is, sanguis testamenti, XIV, 460, 1, 2 : *Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de lacu, in quo non est aqua.* Quo sensu sanguis Christi Novum Testamentum sit, XVIII, 366, 1 : *Similiter et calicem* (accepit Christus), *postquam cœnavit, dicens : Hic calix Novum Testamentum est in meo sanguine.* Antonomastice dicitur pretium, 310, 2 : *Pretio empti estis, nolite fieri servi hominum.* Est sanguis Testamenti æterni, XIX, 523, 1 : *Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis Pastorem magnum ovium, in sanguine Testamenti æterni, Dominum nostrum Jesum Christum, aptet vos in omni bono.* Sanguine hostili aspersus Christus quando futurus, XXI, 339, 1 : *Et vidi cœlum apertum, et ecce equus albus, et qui sedebat super eum, vocabatur Fidelis et Verax, et cum justitia judicat et pugnat..... Et vestitus erat veste aspersa sanguine : et vocatur nomen ejus, Verbum Dei.*

Quarto. *Sanguinem Christi quomodo nobis applicemus,* XXI, 180, 2 et seqq. : *Hi sunt qui venerunt de tribulatione magna, et laverunt stolas suas, et dealbaverunt eos in sanguine Agni.* In calice vere fuit sanguis quo redempti sumus, XVIII, 860, 1. Cur sanguis Christi in Eucharistia a sacerdotibus bibatur, XV, 558, 2 : *Et accipiens calicem, gratias egit, et dedit illis, dicens : Bibite ex hoc omnes : hic est enim sanguis meus Novi Testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Vinum in sanguinem Christi transsubstantiatur, *ibid.* is ibi effunditur et offertur sub specie vini, 559, 1 et seqq. Cur ei potius quam corpori tribuatur peccatorum remissio, 559, 2. Quomodo sic vocari possit vinum, 561, 2. Sanguine Christi in calice nutrimur, XII, 852, 1. Sanguis Christi est velut coagulum quo in unum fideles conjunguntur, XVIII, 665, 1 : *Membra sumus corporis ejus, de carne ejus et de ossibus ejus.* Sanguis Christi sumptus animat ad sanguinem pro eo fundendum, XIV, 470, 1 : *Quid enim bonum ejus est, et quid pulchrum ejus, nisi frumentum electorum, et vinum germinans virgines?* Item nos ad fortiter pugnandum cum dæmone, mundo et carne pugnandum acuit, 178, 1, 2. Sanguinis Christi sumptione, martyres ad sanguinis pro Christo effusionem animabantur, XVIII, 370, 2. Sanguinis Christi typus erat aqua petræ, 339, 2 et seq : *Omnes eumdem potum spiritualem biberunt,* (*bibebant autem de spirituali, consequente eos petra, petra autem erat Christus*) (*Vide* Jesus Christus).

3° *Sanguis martyrum.* Sanguinis baptismus est martyrium, quod omne peccatum expiat, XVII, 54, 1 : *Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies.* Sanguis martyrum semen est christianorum, 272, 2. Sanguis martyrum in sardio gemma repræsentatur, XXI, 391, 1. In sanguine S. Stephani continuum miraculum Neapoli cernitur, XVII, 193, 2.

SANIR. Sanir mons unde dictus, XII, 693, 1. Sanir mons an idem quod Seir, VIII, 60, 1.

SANGUISUGA. Sanguisugæ descriptio, ejusque aviditas sanguinis, VI, 440, 2 ; 442, 2 et seq. Quid per eam repræsentetur, 441, 1, 2 et seq. ; 442, 2 ; 443, 2 et seq. ; 444, 1 et seq. ; 446, 1, 2.

SANITAS. 1° *Sanitas corporis.* Sanitas animalis in quo consistat, VII, 179, 1, 2. Sanitas corporis pendet ex sanitate partium teneriorum et duriorum, V, 79, 1 : *Ne sis sapiens apud temetipsum ; time Deum, et recede a malo : sanitas quippe erit umbilico tuo, et irrigatio ossium tuorum.* Sanitas tam corporis quam animæ opibus præstat, X, 96, 1, 2 ; 97, 1 : *Melior est pauper sanus, et fortis viribus, quam dives imbecillis et flagellatus malitia : Salus animæ in sanctitate justitiæ, melior est omni auro et argento; et corpus validum, quam census immensus.* Quando præstet sanctitati, 96, 2. Quantum sit bonum, 96, 2 ; 98, 1 ; *Non est census super censum salutis corporis : et non est oblectamentum super cordis gaudium.* Si cum sanitate immortalitatis conferatur, potior est morbus, 97, 1. Sanitas a Deo provenit, 272, 2 : *In his curans mitigabit dolorem, et unguentarius faciet pigmenta suavitatis, et non consummabuntur opera ejus. Pax enim Dei super faciem terræ.* Illam tamen homo negligere non debet, 273, 2 : *Fili, in tua infirmitate non despicias teipsum, sed ora Dominum, et ipse curabit te.* Sanitas varie a variis læditur, qui eam lædant, 96, 2 ; 97, 1, Sanitatis tuendæ servandæque ratio, IX, 510, 1 : *Ante languorem adhibe medicinam, et ante judicium interroga teipsum, et in conspectu Dei invenies propitiationem,* X, 97, 2. Ipsa est in sanitate Deo accepta ferenda, IX, 511, 1 : *Ante languorem humilia te, et in tempore infirmitatis ostende conversationem tuam.* Ejus defectus causa sanctitatis, *ibid.*, 2. Sanitatis mater est sapientia, IX, 77, 2 : *Corona sapientiæ timor Domini, replens pacem, et salutis fructum.* Sanitatis tuendæ dogma aureum, XIII, 14, 1. Sanitas corporis a paucitate ferculorum, III, 311, 2 ; 312, 1. Sanitatis mater est sobrietas, XIII, 12, 2 : *Et dixit Daniel ad Malasar....... : Tenta nos, obsecro, servos tuos diebus decem, et dentur nobis legumina ad vescendum, et aqua ad bibendum : et contemplare vultus nostros, et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio : et sicut videris, facies cum servis tuis. Qui, audito sermone hujusmodi, tentavit eos diebus decem. Post dies autem decem, apparuerunt vultus eorum meliores et corpulentiores præ omnibus pueris qui vescebantur cibo regio.* Sanitatem tuentur exercitium, sobrietas, castitas; eam destruunt desidia, saturitas, libido, XII, 618, 2. Ad sanitatem bibere, et ad id cogere, tyrannicum est et insania, IV, 363, 1, 2 : *Bibebant autem qui invitati fuerant, aureis poculis, et aliis atque aliis vasis cibi inferebantur. Vinum quoque, ut magnificentia regia dignum erat, abundans, et præcipuum ponebatur, nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum, sed sicut rex statuerat, præponens mensis singulos de principibus suis, ut sumeret unusquisque quod vellet.* Sanitatis signum est debita cibi egestio, XV, 353, 2 : *Non intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, et in secessum emittitur?*

Sanitas corporis resurgentis octuplex, XIV, 610, 2.

2° *Sanitas animæ.* Sanitas animæ et timor Dei, XI, 679, 2 : *Tunc erumpet quasi mane lumen tuum, et sanitas tua citius orietur, et anteibit faciem tuam justitia tua, et gloria Domini colliget te.* Sanitatem quomodo in suis pennis Christus habeat, XIV, 609, 1, 2 : *Et orietur vobis timentibus nomen meum sol justitiæ, et sanitas in pennis ejus.* Sanitas animæ beatæ triplex, 610, 2.

SANNIO. Sannio et sanna quid sibi velint, V, 50, 2.

SAPERE. 1° *Quid sit sapere.* Sapere et desipere opponuntur, XVIII, 451, 2. Sapere subinde idem est quod discernere, 231, 1 : *Qui sapit diem, Domino sapit.* Hinc sapere est tam intellectus quam voluntatis, XIX, 19, 2 : *Implete gaudium meum, ut idem sapiatis, eamdem charitatem habentes.* Sapere sapientibus est vivere, *Psalm.* I, 222, 2.

2° *Quomodo et quæ sapere oporteat.* Sapere nemo sibi videri debet, V, 78, 2 : *Ne sis sapiens apud temetipsum.* Qui sapere sibi videtur, vere stultus est, VI, 407, 1 2 : *Vidisti hominem velocem ad loquendum? Stultitia magis speranda est, quam illius correptio.* Et pejor est stulto, 312, 1 : *Vidisti hominem sapientem sibi videri? magis illo spem habebit insipiens.* Christianus non sibi sapiat, XVIII, 213, 2 : *Nolite esse prudentes apud vosmetipsos.* Sapere ultra quam satis sit, via est ad hæresim, VI, 4, 1. Non oportet sapere plusquam oporteat, XVIII, 205, 1 : *Dico enim per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem : et unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei.* Sapiendum ad sobrietatem, *Job*, 519, 2 : *Cui dedisti consilium? Forsitan illi qui non habet sapientiam, et prudentiam tuam ostendisti plurimam.* Sapit, qui periculo alieno sapit, VI, 37, 2 : *Pestilente flagellato, stultus sapientior erit : si autem corripueris sapientem, intelliget disciplinam.* Sapere cœlestia est signum resurrectionis spiritualis, XIX, 100, 1 : *Igitur si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens, quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Qui sapiant terrena, 100, 2.

SAPIDUS. Sapidus sermo quid sit, XIX, 111, 1.

SAPIENS. 1° *Sapiens quis sit, et ejus symbola.* Sapiens vocatur in *Ecclesiastico* ethicus, politicus, œconomicus, IX, 40, 1 ; X, 299, 1. Sapiens et stultus in quo similes, et in quo dissimiles, VII, 117, 2 : Sapientes in quo a sophistis differant, IX, 439, 2 ; X, 262, 1, 2. Sapientes suos Hebræi vocabant *Sopherim*, Græci philosophos, Chaldæi magos, XVII, 122, 2 et seq.

Sapientis symbolum est asinus, VI, 219, 2. In quo similis est apibus, 271, 1, 2. Ejus symbolum sunt grues, 517, 1, 2. Soli confertur, X, 31, 1.

2° *Sapientis indoles et dotes.* Primo. *Totus a Deo pendere debet, et illi fidere,* VI, 129, 1, 2 : *Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum.* Oratione sapientiam paret, X, 30, 31 : *Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum, qui fecit illum, et in conspectu Altissimi deprecabitur.* Sapientes semper a Deo dirigi postulant, IX, 299, 2 : *In manu Dei potestas hominis, et super faciem scribæ imponet honorem suum.* Sapiens mane vacat Deo per orationem et studium, V, 339, 1, 2 : *Bene consurgit diluculo, qui quærit*